עלון שבועי עם ליקוט ללמדנים על הפרשה בעיון, בבקיאות, בהלכה, באגדה ובמוסר

אגישמקע וואַרט

גליון תתע"ד **פרשת וירא** כ' מרחשון תשפ"ז

אגדה ובקיאות

"וירא אליו ה' וכו' והוא יושב פתח האוהל כחום היום" (י"ח - א')

הדגש שאברהם בעצמו ישב על פתח האוהל. במדרש כתוב, שאברהם אמר לאליעזר עבדו ללכת ולחפש אורחים, והוא חיפש וחיפש ולא מצא, כי בחום כזה אין נפש חיה בחוץ. אמר אברהם, אין אמונה בעבדים. אני אשב בפתח האוהל, ותראה שכבר יהיו אורחים. שואלים, מה רוצה אברהם מאליעזר, האם הוא סתם עבד, הלוא הוא היה שולט ביצרו כמו אברהם אבינו, ואיך לפתע קורה "שאין אמונה בעבדים".

סיפר רבי ראובן קרלינשטיין, שהרב מבריסק קרא לרב טננבוים מוועד הישיבות בערב יוכ"פ, שיש אברך, שעקב הזנחה לא הגיש את הבקשה לדחיית גיוס, נחשב כעריק והושם בכלא - מיד בצאת יום הכיפורים אני אטפל בעניין, ענה הרב טננבוים. אמר לו הרב מבריסק, לא. היום תשחרר אותו!!!

ענה הרב טננבוים, היום הכל סגור בצבא, אין עם מי לדבר. אמר הרב מבריסק, תגיד אני לא רוצה, אל תגיד "אני לא יכול". מה עושים? יצא הרב טננבוים והלך למחנה שנלר, וביקש לדבר עם הקצין הבכיר ביותר. יצא אליו הקצין ושאל לרצונו. אמר לו הרב טננבוים, היום ערב יוכ"פ, וכל יהודי צריך ברכהמרב גדול, אתה רוצה לזכות בברכה? כמובן ענה הקצין. אמר לו הרב, אם אתה רוצה לקבל ברכה, אתה רק צריך לשחרר חייל. אמר לו הקצין, אין בעיה, מיד במוצאי יוכ"פ אני מטפל בעניין. אמר לו הרב טננבוים, לא מחר. היום. ענה הקצין, היום אני לא יכול לשחרר אותו, זה כבר לא אפשרי. אמר לו הרב טננבוים, אל תגיד לא יכול, תגיד לא רוצה. התרגז הקצין, אם אני אומר שאני לא יכול, אז אני לא יכול! הכל סגור עכשיו. המתין הרב טננבוים ואמר לקצין בסיום דבריו, תשמע, מה שאמרתי לך הם דברים שאמר הרב הגדול, וזה סימן שאפשר, טוב, אמר הקצין. "ננסה". העציר שוחרר, והרב טננבוים הלך לרב מבריסק ואמר לו שזה עלה לו בברכה.

וכך היה המעשה עם אברהם אבינו, אברהם אמר לאליעזר, אני יודע שחם בחוץ, אלא שאם היית רוצה, כבר היו אורחים. לכן אני הולך לשבת בפתח האוהל, וכיון שהוא באמת רצה, הקב"ה שלח מלאכים.

מספרים שהיה פעם קמצן שהגיע לביתו, ואשתו אמרה לו שהעוף מקולקל וצריך לזרוק אותו. לזרוק? מזדעזע הקמצן. אפשר לתת לשכן עני שלא ראה עוף זמן רב. - העני אכל בשמחה, ומיד אושפז בבית חולים. בבוקר שמע הקמצן שהעני בבית חולים, והלך לבקר אותו לקיים מצוות ביקור חולים. בלילה נפטר העני, ולמחרת התקיימה ההלוויה. לאחר שחזר מההלוויה, אמר לאשתו, נו? ואת רצית לזרוק את העוף. ארבע מצוות קיימנו בעזרתו. מתן בסתר, ביקור חולים, הלווית המת וגם ניחום אבלים... כזה עוף לזרוק?!!!

רבי ראובן קרלינשטיין

"והנה שלשה אנשים ניצבים עליו" (י"ח - ב')

בספר "ושלל לא יחסר" מביא הארה בשם רבי משה אהרן רוזנטל, רב שכונת רוממה. הפרשה מתחילה במעשה גדול של הכנסת אורחים, ומסיימת במעשה גדול, פרשת העקידה. בשני מעשים אלו לא היה בכלל מעשה טוב בפועל, אלא רק רצון וכוונת הלב לעשות טוב - איזו הכנסת אורחים היא זו, וכי מלאך צריך לאכול או מים לרחוץ רגליו, מילא להאכיל עני יש בזה מצוה, אבל מהאכלת המלאכים אין שום ענין, הרי המלאכים רק "נראו כאוכלים", ובפועל הכל נשרף! אין כאן שום "מקבל" שיפיק תועלת מהעניין. אלא ש"רחמנא ליבא בעי", וכאן היה רצון וכוונה טובה, וזה רצונו יתברך. כך גם בענין העקידה, אמת, איש לא נשרף על גבי המזבח, אלא היה כאן רצון לקיים את רצון ה' במסירות נפש, ואת ליבו הקריב לבוראו, הרי זו עקידה לתפארת.

(שלל לא יחסר)

"ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם" (י"ח - ח')

בשיטה מקובצת עמ"ס בכורות ו': הביא, שמשמע בירושלמי שאכלו המלאכים אצל אברהם אבינו בשר וחלב. כשרצו המלאכים שתינתן להם התורה, השיב להם הקב"ה שאינם ראויים לקבלה, שכבר אכלו בשר וחלב אצל אברהם אבינו. שואל הסטייפלר, הרי מדאורייתא אין שום איסור לאכול בשר וחלב, כל זמן שלא התבשלו ביחד. ומתרץ, שכיון שהמלאכים גופם אש, ובאותו רגע שנוגעים בבשר וחלב בבת אחת כבר היו מבושלים בידי המלאכים, וא"כ כבר היה בכך בישול.

אומר האדמו"ר מסאטמר, רואים שבגלל סעודה לא כשרה אחת, אפשר להפסיד את כל התורה כולה.

(מדשן ביתך)

"ותכחש שרה לאמר לא צחקתי" (י"ח - ט"ו)

רבי פנחס זלמן הורביץ בספר "אהבת תורה", אומר דבר פלא

גליון זה מוקדש לע"נ הצדקנית נינה מרטין בת מישלין ע"ה | ולע"נ ר' יצחק ב"ר גרשון ז"ל | ולע"נ ר' נח יצחק ב"ר משה יעקב ז"ל | ולע"נ הרב יהודה אריה בן רפאל אלתר ז"ל | ולהצלחת ר' אלחנן שמואל בן ר' נח יצחק ומשפחתו

ממש: ישנו פתגם עממי על דברים שאינם מדויקים, "וזה קרוב לאמת", אך האמת היא שמה שקרוב לאמת הוא שקר גמור, כמו שאחד אומר "זה היה כמעט חינם", שהכוונה לומר שזה לא היה בחינם, זה עלה כסף...

בגמ' בסנהדרין (צ"ז.) מסופר על מקום שבו לא מתו אנשים קודם זמנם. פעם אחת קרה שמתו שם שני ילדים. וכשבררו, נודע שהשכנה דפקה בדלת, והבעל אמר שאשתו לא נמצאת בבית, בעוד שכוונתו היתה שאינה יכולה לגשת כרגע. מיד באו אנשי המקום, וביקשו מהבעל הזאת לעזוב את העיר.

ואותו מקום נקרא "קושטא", היינו "אמת".

אומר רבי פנחס זלמן הורביץ, קרוב לאמת, לדוגמא אם רק נוריד סיפרה אחת מהגימטריא, של אמת מה תהיה התוצאה? "מת". המילה אמת היא 441 , ו"מת" הוא 440 - קרוב לאמת. אומר הרב הורביץ, הפסוק שלנו "ותכחש שרה" הוא הפסוק ה-440 מתחילת התורה.

(אהבת תורה)

והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך" (כ"ב - ב')

המשגיח של ישיבת לומז'ה רבי משה רוזנשטיין זצ"ל היה אומר: אילו היתה העקידה מבוצעת בכיכר העיר, קבל עם ועדה, לא היה הניסיון גדול כל כך.

והניסיון היה במה שאמר לו הקב"ה "והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך", הרחק מעיני ההמונים. לכן ראוי היה שיאמר עליו "עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה", שכן טוהר המעשה הוא המכריע.

(הג"ר משה רוזנשטיין זצקו"ל)

וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע... (כא, יד)

אומר רש"י - ותתע. חזרה לגלולי בית אביה .

במדרש אגדה כתוב, שברגע שאברהם זרק אותה, היא מצאה אבן במדבר , וַתֵּתַע - שמצאה לבנה וזקפתה לשם עבודה זרה.

ברגע שזרקו אותה מבית אברהם, היא פרקה עול.

לעומת זה, למרות שהיא פרקה עול, היא לא חזרה לבית פרעה אביה, היא עדין ישבה בבאר לחי רואי , מתוך תקוה שאברהם אבינו יחזיר אותה, וחז"ל מציינים אותה - וּשְׁמָהּ קְטוּרָה - שק־שרה פתחה, שלא נזדווגה לאדם מיום שפרשה מאברהם (ב"ר סא, ד.)

בפרקי דרבי אליעזר, מביאים מקור לכך - מאיפה אנחנו יודעים שהיא חזרה לגילולי בית אביה ?

כותב הפרקי דרבי אליעזר - ישנו פסוק בספר ירמיהו, שם כתוב שעבודה זרה, נקראת בשם תעתועים , שנאמר (ירמיה, י, טו) הֶבֶל

בעומק הפרשה

ריתחא דאורייתא

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וגו' ושמרו דרך ה' וגו' למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו (יח יט)

כתב רש"י "למען הביא, כך הוא מצוה לבניו, שמרו דרך ה' כדי שיביא ה' על אברהם וגו'" עכ"ל רש"י. ומבואר בזה לכאו' שאברהם ציווה את בניו שישמרו את המצות כדי שיקבלו שכר.

והנה במשנה באבות (פ"א מ"ג) איתא: "אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המש־משין את הרב ע"מ לקבל פרס אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס". וא"כ יש לתמוה איך ציווה אברהם את בני ביתו שיקיימו מצוות כדי שיקבלו את השכר שהובטח לו

והנה הגר"ח מואלוזין (ברוח חיים על אבות פ"א מ"ג ד"ה ונעמיק) כתב וז"ל: "ונעמיק עוד להשכיל בזה כי הנה אחרי אשר עיקר כוונת הבריה היא להיטיב לברואיו. וא"כ לפ"ז יתכן כי העבודה היותר חשובה ומקובלת תהי' ע"מ שייטיב לו שי־גיע מזה נחת רוח לפניו ית"ש. אך באמת אם מכוין בעבודתו שיגיע לו שכר וכוונתו רק כדי שיגיע מזה נחת רוח לה' ית"ש בהיטיבו עם ברואיו חלף עבודתם זהו העבודה המעולה. אכן אם מכוין הוא להנאתו היא העבודה הפחותה שהזהירנו מזה. והבחינה לזה אם יאמרו לו עבוד ע"מ שייטיב לחבריך כי הלא מטובת חבריך יבוא ג"כ הנחת רוח להשי"ת והוא לא ירצה בזה כ"א שיגיע הטוב לו לעצמו, וא"כ אין רצונו כ"א לטובת עצמו ולא למלאות בזה רצון בוראו ית"ש, אבל אם ירצה באמת לעבוד כדי שייטיב לחביריו ויבוא מזה נחת רוח להשי"ת אם חסיד כזה יעבוד על מנת לקבל פרס זה הוא העבודה הגבוה העולה היא למעלה כי זה הכוונה בבראויו לטוב להם, ובזה יובן מאחז"ל (סוטה יד.) דרש ר' שמלאי מ"מ נתאוה משה רבינו ע"ה ליכנס לארץ וכי לאכול מפריה הוא צריך וכו' אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י וכו', א"ל הקב"ה כלום אתה מבקש אלא שכר כו', ולכאורה יפלא הלא במצותיו חפץ מאד ולא בשכר מצותיו ומשה רבי־נו ע"ה רצה רק המצות ומה השיב לו שיתן לו השכר אמנם כן הוא לפי מדריגתו של משרע"ה שמצינו שרצה להפסיד ב' העולמות עוה"ז ועוה"ב למען זכות את ישראל שייטיב להם ויבוא נחת רוח להשי"ת. ואצל עוד כזה עיקר העבודה היא ע"מ לקבל פרס ולכן הביאו שם בגמ' זה הלשון על משה רבינו ע"ה, לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל, כי כוונתו הי' כנ"ל, וכי הערה למות נפשו, יעו"ש בגמרא ותשכיל דעת, אבל אצלינו אשר רחוקים אנחנו מהמדריגה זו הגבוה, לכך אצלינו המובחר לעבוד שלא על מנת לקבל פרס" עכ"ל הרוח חיים שם.

ולפי יסוד הגר"ח מוולוז'ין דעיקר מטרת קיום המצוות הוא כדי לעשות נחת רוח להקב"ה שיוכל להטיב עם בריותיו, א"ש דאברהם אבינו ציווה בניו שיקיימו את המצוות כדי שיהיה נחת רוח להקב"ה, בזה שיוכל לקיים הבטחתו ולהטיב עם אב־רהם וזרעו.

(פנינים מבי מדרשא)

הֲמָה מַעֲשֶׂה תַּעְתֻּעִים .

בספר של הגאון ר' שלום שבדרון, מופיע סיפור - היה יהודי לפני השואה, שקראו לו ר' מרדכי פורגמנסקי. יהודי גאון עולם הוא היה. הוא נפטר בשוויץ , והביאו אותו כאן לקבורה, כמדומני הוא קבור ליד הרב דסלר .

ר' מרדכי פורגמנסקי, היה גאון עולם, אחד מהגאונים הגדולים, שהיו בדור שלפני השואה...הוא מספר שהוא נסע ברכבת מליטא , ממקום למקום, ובמהלך הנסיעה, הוא מצא יהודי שומר תורה ומצוות, נוסע איתו ברכבת . אותו יהודי היה שוחט ומוהל במקצועו.

התחילו לדבר ביניהם דברי תורה, ולא שמו לב, שהם צריכים לרדת בתחנה מסוימת .... הכרוז מודיע שהגיעו לתחנה, רק הם היו כל כך מרוכזים בלימוד ביחד, שלא שמו לב בכלל שצריך לרדת...

הגיע שעה אחת...שתיים... הכרוז מודיע "הגענו לתחנה ..." .... הרב שומע.. "אויי ויי...התרחקנו שעתיים מהמקום שאנחנו צריכים לרדת...איך סיכוי שנגיע כבר לשבת הביתה...."

אותו יהודי שהוא שוחט ומוהל, היה ממש נסער " תראה... לא הייתי כל-כך הרבה זמן בבית... הבטחתי שאני יבוא לשבת..."

ר' מרדכי אומר לו - "אדוני, מה אתה נסער כל-כך, הקב"ה רוצה שנהיה פה בשבת"...

אומר לו השוחט - כבוד הרב, אני רוצה להגיד לך, אין פה יהודים בכלל !

מאיפה אתה יודע שאין ?

כי אם היו פה יהודים, היו מזמינים אותי פה, לשחוט.

יוצאים מתחנת הרכבת ... פוגשים שם בעלי עגלות (מעין המוניות של פעם) ושואלים את אחד מהם - אולי אתה יודע איפה יש כאן יהודים ?

אומר להם בעל העגלה - כן, אני יודע... יש כאן יהודי אחד ! אקח אתכם אליו...

לוקח אותם... יורדים מהכרכרה ... מסתכלים.. יש מזוזה על הדלת ... ב"ה... נוקשים בדלת ...

פותח את הדלת היהודי... רואה את הרב והשוחט... הוא לא הכיר את הרב... כולו נהיה חיוור, מתנשף כולו....

שואל אותם היהודי - סליחה, מישהו ממכם מוהל ???

אומר ר' מרדכי - כן ! הינה, הוא מוהל !

ב"ה ! כולו התמלא שמחה....

מה קרה ??? שאלו אותו...

תראו , שבוע שעבר נולד לי בן, ולא ידענו מה יהיה עם הברית, כי הילד לא כ"כ הרגיש טוב , היום הרופא אמר לי, שאפשר לעשות לו ברית... אמרתי לו 'עכשיו אתה מודיע לי ?! 12 בצהריים ?! מאיפה אני יביא מוהל ?'....

התפללתי לקב"ה 'ריבונו של עולם, ציווית 'וביום השמיני ימול בשר ערלתו'... אני רוצה למול, אבל אין מוהל, מה אני יכל לעשות ?!

בכיתי... התפללתי... והקב"ה זימן אתכם לפה !

אמר לו ר' מרדכי - נו אתה רוצה, אני סנדק, אתה מוהל, והוא אבי הבן ! עכשיו אתה מבין, למה הגענו לפה ?!?

אומר ר' מרדכי ליהודי - תשמע, עכשיו אני מבין רש"י ... רש"י אומר על הפסוק (כא, יד) וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע... מכאן שחזרה הגר, לגילולי בית אביה.

שאלות מענינות בהלכה

(בענינים שונים, מבית הגר"ח קנייבסקי)

שאלה: יש להסתפק האם מותר לקרוא "מכתב שמגיע עם פרחים" בשבת או לא.

תשובה: מכתב עם פרחים מה שעושה נחת רוח בשבת מותר.

(דרך שיחה)

שאלה: יש להסתפק בעיתון שיש בו "דברי תורה" בדף הראשון, וכל השאר עוסק בעניני חול ומדע וכדומה, האם מותר לקרוא את ה"דברי תורה" מהדף הראשון, או שחוששין שמא יקרא שאר הדברים, וצ"ע.

תשובה: את הדבר תורה מותר.

שאלה: יש להסתפק ב"עלון של דברי תורה" על פרשת השבוע (שמחלקים בבית כנסת) שכתוב בתחתית העלון "מודעה מסחרית" האם מותר לקרוא את הדברי תורה שלמעלה או שיש לאסור גזירה שמא יקרא גם את המסחרית כמו שכתוב המשנ"ב לגבי עיתונים.

תשובה: אסור לקרוא בבשבת המודעה המסחרית (וטוב שלא יוסיפו את המודעות המסחריות)

(מנוחה שלמה)

מאיפה ידע את זה רש"י ? כתוב שהיא טעתה בדרך...אבל מי אמר שהיא חזרה לגילולי בית אביה ? איפה זה כתוב ?

אומר ר' מרדכי פורגמנסקי - פשוט מאוד, יהודי, לא טועה !

אין טעיתי, דיברתי בלימוד, ולכן בלי כוונה, לא שמתי לב, וירדתי בתחנה הבאה.. אין כזה דבר !

יהודי, הקב"ה מדריך אותו, על כל צעד ושעל !

ואם כתוב וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע בְּמִדְבַּר בְּאֵר שָׁבַע , זה אומר שהיא לא היתה יהודיה , כי אם היא היתה יהודיה , לא היה מופיע פסוק כזה וַתֵּתַע.

יהודי לא טועה, יהודי הוא מודרך !

עד כאן, ביאורו של ר' שלום שבדרון, עפ"י דברי ר' מרדכי פורגמנסקי זצ"ל.

(הרב רוזנבלום שליט"א)

בין שבילי המוסר

כך פותח ר' צדוק הכהן מלובלין...

פרשת וירא, כל בנין האומה הישראלית נבנתה אחרי יאוש.

(בראשית כא, ז) מִי מְלַּל לְאַבְרָהָם הֵינִיקָה בָנִים שָׂרָה...

אומר ר' צדוק - תגיד, אדם בן מאה, אישה בת תשעים, יכל להיוולד מהם ילד ?

שלא עלה על דעת אדם להאמין זה, ולא גם אחרי הבטחת המלאך . שרה הצדקת ידעה והאמינה בה' יתברך, שהוא כל יכל , ועם כל זה, צחקה בקרבה , שהיה רחוק אצלה להאמין , בידיעת זקנת אברהם. אבל באמת, מאת ה' היתה זאת, שיהיה בנין האומה , דוקא אחר יאוש גמור, שלא האמין שום אדם, ואפילו שרה, שתיפקד , כי זה כל האדם הישראלי להאמין, שאין להתייאש כלל , ולעולם ה' יתברך יכל לעזור. היפלא מה' דבר ?!

רבותי, עד כאן הפתיח שלו...

פרשת שבוע שעבר, דיברנו על אליעזר עבד אברהם...

אליעזר עבד אברהם, יוצא למלחמת ארבעת המלכים ...

הוא מופיע בפעם הראשונה, בשעה שאברהם עומד בברית בין הבתרים, 'מי שיירש אותי, הוא דמשק אליעזר'.

וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֶּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי ... לוט נלקח בשבי... וַיָּרֶק אֶת-חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת ...

אמרנו בשבוע שעבר , גמרא (מסכת נדרים לב) , רש"י מביא את הדברים - לא 318, אלא אליעזר = 318.

תגידו - אם אתה רוצה להגיד אליעזר, אז תגיד אליעזר ... למה אתה אומר בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת ?! ממתי קוראים לאנשים במספרים ?

שואל ר' צדוק הכהן מלובלין - למה הכוונה אליעזר... גימטריא 318... מה הולך פה ?

ואומר יסוד נפלא - איפה מופיע ביאור, של המילה אליעזר ?

בפרשת יתרו (יח, ג) שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם .... {ד} וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר... למה ??? כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה.

ניצלתי מחרב פרעה ... אחחח - אליעזר !

למה אליעזר ? למה לא עזריה ?!

אומר ר' צדוק הכהן - אליעזר, זה לא סתם שם , זה מבטא משהו. מה זה מבטא?

בֹּא ותראה... עומד משה רבינו במדי אסיר על הבמה, כמי שמוצא להורג ... מגיע קוסטינר ... משייף את הסכין .... ועומד להוריד את זה על משה... שם את החרב על צווארו של משה... החרב נשברת !

היה סיכוי למשה רבינו לצאת מזה ?!

אין סיכוי ! זה שנעשה צווארו של משה שיש, זה נס !!!

מה יכל יהודי לבקש מהקב"ה, כשהוא עומד על במה, הוא לבד, אין לו שום נציג יהודי בסביבה... מה יהודי יכל לעשות במצב כזה ??

קריאת שמע.... אם תספיק תגיד גם ה' מלך, ה' מלך...ותגיד אשמנו בגדנו עד שתגמור

משה רבינו עומד, וה' מושיע אותו... הוא קורא לו אליעזר.

אומר ר' צדוק - אליעזר זה לא אליעזר, זה 318. מה זה 318 ?

יאוש, זה 317..... 318 זה אחד מעל הייאוש, כלומר , אנחנו אין לנו מושג של יאוש בעולם !

מאיפה אנחנו לומדים את זה ?

מהמספר 318 ... מאליעזר !

318 זה מספר שאומר לך, שאין יאוש בעולם !!!

עכשיו נבין, למה הלך אליעזר עם אברהם אבינו:

נודע לאברהם שנשבה לוט ....

חז"ל עושים (מסכת סנהדרין) חשבון, כמה אנשים היו במלחמה הזאת , מלחמת ארבעת המלכים בחמישה.

רבותי, מיליוני חיילים היו במלחמה ....

בא הפליט ומודיע לאברהם - תשמע, לוט נלקח בשבי ...

לוט נלקח בשבי ?! בֹּא אליעזר, הולכים !!

לאיפה הולכים ? להילחם...

עם מי ? משהו כמו 22 מיליון חיילים... לא רציני....

אתה לוקח 11 מיליון, אני לוקח 11 מיליון , אההה ??

אברהם ? איזה מלחמה ? לאיפה הולכים ? בֹּא נקפוץ מהגג...

אומר לו אברהם - לוקחים 318 - אין מושג כזה יאוש אצל יהודי !!! יהודי לא אומר ככה 'אין מה לעשות' !

לוקח איתו אברהם אבינו וַיָּרֶק אֶת-חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת- אברהם אבינו יוצא למלחמה הזאת, מתוך ידיעה שאין יאוש בעולם ! הוא יוצא מתוך בטחון בקב"ה, כי אם לא היה לו בטחון בקב"ה, הוא לא היה יוצא למלחמה הזאת.

הולך משה רבינו, וקורא לבן שלו אליעזר , כִּי אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה...

לאחר ההקדמה הזאת, מסיים ר' צדוק מלובלין , בדברי גמרא נפלאה :

מספרת הגמרא סיפור..

לשון הגמרא - ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי צווחה ולא אשגח בה רב נחמן אמרה ליה איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה אמר להו רב נחמן פעיתא היא דא ואין לה אלא דמי עצים בלבד אמר רבינא האי כשורא דמטללתא דגזולה עבדי ליה רבנן תקנתא משום תקנת מרישׁ.

הגמרא (מסכת סוכה לא, א) - [אני מתרגם מארמית] מעשה באישה זקנה, שבאה לפני רב נחמן . אמרה לו - ראש הגלות וכל החכמים , יושבים בסוכה גזולה.

האישה הזקנה הזאת, פגשה את ריש גלותא , פגשה את כל החכמים... יושבים בתוך סוכה, ואמרה להם - כולכם יושבים בתוך סוכה גזולה...

מה קרה ?

כנראה שנתנו שמה, לעבדים לעשות סוכה, והם כנראה סחבו קורות , מאיזה חצר של אישה זקנה...

לקחו את הקורות, שמו בסוכה של ריש גלותא , וכל החכמים יושבים בסוכה... מברכים בסוכה... עוברת האישה ומזהה את הקורות שלה... 'כולכם יושבים בסוכה גזולה !!! ' ... ולא השגיח בה רב נחמן.

אמרה לו האישה - תגיד, ככה מתייחסים לאישה, שלאבא שלה היו 318 עבדים ??? התחילה לצעוק, ולא היו משגיחים בה..

אמר להם רב נחמן - היא סתם צועקת, מה שמגיע לה, זה רק הכסף שעולים העצים.

הגמרא שם עוסקת בדבר שנקרא "תקנת מרישׁ".

"תקנת מרישׁ" זו תקנה, שעפ"י ההלכה, אדם שגנב משהו, צריך להחזיר את אותו חפץ.

גנבת קורה, את אותה קורה אתה צריך להחזיר.

מה עושה בן-אדם, שעובר ב-4 בבוקר ברחוב, רוצה לעשות שער לבית... שכן שלו ממול, עושה מרפסת ... לוקח ממנו 4 ברזלים "בין כה יש לו ספייר... אז בֹּא אני אעזור לו לפנות את זה"

לוקח 4 ברזים... יוצק את זה שם בקורה שלו.. וזהו השער עומד...

אחרי שבוע, ההוא עם המרפסת מגלה שחסרים לו 4 ברזלים לסיים א המרפסת.... "בטח ההוא עם השער, סחב לי 4 ברזלים.."

ניגש אליו: סליחה, אתה סחבת לי 4 ברזלים ??.?

למה זה היה שלך ?? חשבתי שזה היה מיותר.... מחילה, אני מתנצל...

בסדר אני מבין... מקבל את ההתנצלות... תפרק את הברזלים בבקשה...

מה ?? אתה חושב שיש לי עכשיו 6000 שקל להזמין קונגו שיפרק את זה ?? אדוני, קח לך 200 שקל עוד הובלה 100 שקל.. בקשה....

אדוני, לא רוצה כסף, רוצה ברזלים !

טוב שאתה רוצה... להתראות.. כל טוב.

אומרים חז"ל - אם את תגיד לו להוציא את הברזלים האלה, הוא לא יחזיר אף פעם. יש תקנה שנקראת 'תקנת מרישׁ' - נותנים לו דמי הברזל/דמי הקרש, ולא אומרים לו לפרק את הקורה.

באה האישה, ורואה שגנבו לה את הקורות... באה לפני החכמים - רבותי, אתם גנבים, גנבתם לי את הקורות !

אומר לה רב נחמן - כמה עולה קורות ? +120הובלה = 200 הינה יש לך 250 ...

לא , אני רוצה את זה !!!

היא מתחילה לצעוק... ולא משגיחים בה...

ופתאום היא אומרת - איך אתם מתנהגים ??? לאבא שלי היו 318 עבדים !

ואם לאבא שלך לא היו עבדים ??? היה לו רק חובות, אז לא היו צריכים להחזיר לך ?!

ממאי נפשך , אם צריכים להחזיר, אז להחזיר... אם לא , אז לא מחזירים... מה זה משנה כמה עבדים היו לו ???

אומר ר' צדוק הכהן - בֹּא ואגיד לך , למה התכוונה האישה. היא לא ידעה מ'תקנת מרישׁ'. היא ידעה שאדם גוזל דבר מסוים, הוא קונה אותו בייאוש בעלים, או בשינוי רשות.

אמרה האישה - אתם בטח לא רוצים להחזיר את זה, כי קניתם את זה בשינוי רשות, ואתם אוחזים שאני התייאשתי... אבא שלי היו לו 318 עבדים... אני בחיים לא יתייאש . אם אני לא מתייאשת, אז אין כאן יאוש ! אם אין כאן יאוש, אז תחזירו את הקורות !

אמר לה רב נחמן - אני יודע שלא התייאשת, אבל יש 'תקנת מרישׁ'... אפשר להחזיר את דמי הקורה, ולא את הקורה.

אומר לנו ר' צדוק הכהן מלובלין - דע לך, זה היסוד . כל פרשת וירא, מלמדת אותנו התורה, שאין יאוש בעולם כלל ! אסור להתייאש. לא כאשר בן-אדם רח"ל, יש לו בעיות בפרנסה.. לא כאשר יש בעיות של בריאות.... לא בבעיות של חינוך ילדים ולא בבעיות של שלום בית... אין יאוש , אלא רק להתפלל אל ה' ולבקש ממנו, כי תפילת החולה על עצמו , מקובלת יותר מתפילת אחרים עליו!

(רבי צדוק הכהן מלובלין - הרב רוזנבלום שליט"א)